

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/157/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4315213580
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Marčeková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2019:4315213580.3

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a členiek senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v právnej veci žalobcu: W. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom M. V., W. XXX/X, zast. JUDr. Petrom Harakálym, advokátom, so sídlom Košice, Mlynská 28, proti žalovanému: Sociálna poisťovňa, so sídlom Bratislava, Ul. 29. augusta 8-10, IČO: 30 807 484, o mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 26. apríla 2019 č. k. 16C/95/2016-297 vo výroku o trovách konania takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania m e n í tak, že žalobcovi sa priznáva náhrada trov konania vo výške 100% z prisúdenej sumy.

Žalobcovi sa priznáva náhrada trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie konanie v časti o mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 4.375,84 eura zastavil. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 19.002,36 eura. O nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalobcovi nárok na náhradu trov konania voči žalovanému nepriznal. Rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 144, § 145 ods. 2, § 146 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej CSP) a § 2 ods. 2, 3 písm. c), § 4 ods. 1, 2, § 5 ods. 1, 2, 5, § 6 ods. 3, § 10 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej Zákon o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia) a § 13 ods. 3 písm. h), § 99 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení z úrazového poistenia. V odôvodnení uviedol, že dňa 23. 07. 2015 bola súdu prvej inštancie doručená žaloba, ktorou sa žalobca voči žalovanému domáhal zaplata sumy 46.756,60 eura s úrokom z omeškania titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a sumy 23.378,20 eura titulom mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia. Uznesením zo dňa 28. 06. 2016 č. k. 16C/95/2016-121 súd prvej inštancie konanie v časti o zaplata náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia zastavil, o trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Konanie v časti o zaplata náhrady na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia prerušil do právoplatného skončenia konania o nároku žalobcu na sťaženie spoločenského uplatnenia, ktoré prebieha v Sociálnej poisťovni, pobočka Nitra pod č. 995-61-2016-NR. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v celom rozsahu odvolanie. Podaním zo dňa 13. 02. 2017 žalobca vzal žalobu v časti zaplata sumy 46.756,30 eura a v časti rozdielu zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 4.375,84 eura späť a v zmysle ustanovenia § 517 Občianskeho zákonníka si uplatnil 5,05% ročný úrok z omeškania od 01. 04. 2015 do 23. 11. 2016 zo sumy 38.004,72 eura, ktorý predstavuje sumu 3.070,78

eura. Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 29. 11. 2017 č. k. 25Co/58/2017-219 uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia zrušil a konanie v tejto časti zastavil. Po právoplatnosti uznesenia vec v tejto časti postúpil Sociálnej poisťovni, pobočka Nitra, Slančíkovej 3, žiadnej zo strán nepriznal právo na náhradu trov konania a uznesenie v napadnutej časti týkajúcej sa prerušenia konania o zaplatenie náhrady za mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobca dňa 24. 08. 2005 pri plnení pracovných úloh ako zamestnanec spoločnosti Liaharenský podnik Nitra, akciová spoločnosť Nitra - Párovské Háje utrpel ťažký pracovný úraz, následkom čoho došlo k poškodeniu jeho zdravia v rozsahu ustáleným znaleckým posudkom č. 5/2016 vypracovaného znalcom MUDr. Ladislavom Veselým, PhD. Rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 11. 07. 2012 č. k. 17C/157/2018-429 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 24. 04. 2013 č. k. 25Co/9/2013-470 bolo rozhodnuté o zodpovednosti zamestnávateľa v rozsahu 100%. Rozhodnutím č. 995/60/2016-NR Sociálna poisťovňa, pobočka Nitra rozhodla, že žalobca má nárok za bolesť v dôsledku pracovného úrazu zo dňa 24. 08. 2005 v sume 13.589,60 eura a rozhodnutím č. 995/75/2016-NR zo dňa 27. 10. 2016, právoplatným dňa 14. 11. 2016 priznala žalobcovi nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku pracovného úrazu zo dňa 24. 08. 2005 v sume 38.004,72 eura. Súd prvej inštancie poukázal na závery znaleckého posudku č. 5/2016, v ktorých sú opísané všetky zranenia a poškodenia zdravia, ktoré žalovaný utrpel v dôsledku pracovného úrazu, všetky trvalé poškodenia zdravia a trvalé obmedzenia. Vzhľadom na podanie žalovaného (pozn. správne malo byť žalobcu) zo dňa 13. 02. 2017, ktorým vzal žalobca svoju žalobu o mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 4.375,84 eura späť, s ktorým späťvzatím žalovaný vyjadril súhlas, konanie v tejto časti zastavil. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobcom požadované úroky z omeškania nie sú predmetom tohto konania a konanie o tejto časti bolo právoplatne zastavené a vec bola postúpená Sociálnej poisťovni. V prípade zastavenia konania o nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia bolo zastavené aj konanie o požadovaných úrokoch z omeškania z tejto časti, ktoré sa k tomuto nároku ako príslušenstvo bezprostredne vzťahujú. Predmetom konania tak po rozhodnutí odvolacieho súdu zostal nárok žalobcu na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia. Ďalej uviedol, že rozsah konkrétneho poškodenia zdravia žalobcu a následný dopad na jeho ďalší život, sťaženie jeho spoločenského uplatnenia v konaní sporné neboli a sporové strany súhlasili s rozsahom poškodenia zdravia žalobcu tak, ako bol popísaný v znaleckom posudku vypracovanom v konaní o základnom nároku pred Sociálnou poisťovňou. Spornou skutočnosťou nebolo ani to, že žalobca je invalidným s mierou poklesu pracovnej schopnosti v rozsahu 80%, žalovaný v zásade ani nerozporoval splnenie podmienok na priznanie zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia až o 50%. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že v danej veci boli preukázané dôvody hodné osobitného zreteľa umožňujúce mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, a to vo výške 50%. Podľa jeho názoru, už samotná skutočnosť, že žalobca bol uznaný invalidným, predstavuje dôvod hodný osobitného zreteľa. Ďalšie dôvody na mimoriadne zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vzhliadol aj v zásadnom negatívnom rozdielne života žalobcu pred a po nehode, jeho veku, zmarení jeho celoživotných plánov, trvalých nenapraviteľných celoživotných následkov po úraze, obmedzení jeho uplatnenia v spoločenskom, súkromnom a v pracovnom živote, vžití sa objektívneho človeka do pozície žalobcu. V tejto súvislosti uviedol, že úraz sa stal žalobcovi v produktívnom veku, keď mal 31 rokov, pričom mu znemožnil ďalšie jeho životné plány, či už pracovné, ale aj súkromné. Pred úrazom žil normálny spoločenský život, športoval, hral futbal, venoval sa lyžiam, bežkám, chodil na túry, pričom v súčasnosti sa nemôže venovať svojim záľubám. Svoj záver argumentačne podporil i rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. 11. 2013 sp. zn. 5 Cdo 49/2012. Uzavrel, že u žalobcu ide o prípad hodný osobitného zreteľa, kedy mimoriadne zvýšenie titulom sťaženia spoločenského uplatnenia je primerané vo výške 50% z priznanej sumy 38.004,72 eura, čo predstavuje sumu 19.002,36 eura. Zdravotný stav žalobcu po úraze a následky z neho vyplývajúce označil za výnimočné a kvalitatívne, predstavujúce zmenu podmienok vyjadrených pojmom dôvody hodné osobitného zreteľa, keďže u žalobcu došlo k zmareniu dosiahnutia životného cieľa, či snaženia a k podstatnému obmedzeniu uspokojovania životných potrieb. Z vyššie uvedených dôvodov preto žalobe žalobcu v plnom rozsahu vyhovel. O trovách konania rozhodol s poukazom na ustanovenia § 255 ods. 1, § 257, § 262 ods. 1, 2 CSP tak, že v konaní žalobcovi, ktorý mal plný úspech vo veci, nepriznal voči žalovanému náhradu trov konania. V tomto smere dospel k záveru, že sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré vzhliadol v tom, že žalobca si svoj nárok uplatnil skôr ako bolo rozhodnuté o základnom nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia a prvotne aj so základným nárokom, o ktorom súd nebol oprávnený rozhodovať a tiež v postoji žalovaného, ktorý počas súdneho konania nárok žalobcu v zásade

nerozporoval, aktívne sa podieľal na preukázaní rozhodných skutočností, predkladal dôkazy, ktoré boli na prospech žalobcu a to aj bez jeho návrhu a v končenom dôsledku tak svojim konaním „minimalizoval“ vznik trov konania a to aj svojim návrhom na prerušenie konania, s ktorým žalobca nesúhlasil, no tento bol dôvodný a hospodárny. Priznanie náhrady trov konania žalobcovi voči žalovanému považoval za neprimerane tvrdé a príkro nespravodlivé. V tejto súvislosti zohľadnil aj skutočnosť, že žalobca aj napriek tomu, že je invalidným a nie je zapojený do pracovného procesu, nepriznanie náhrady trov konania ho neovplyvní negatívnym spôsobom, a to vzhľadom na rozsah vzniknutých trov.

2. Proti tomuto rozsudku podal žalobca vo výroku o trovách konania v zákonnej lehote odvolanie, v ktorom žiadal rozsudok v napadnutom výroku zmeniť a priznať mu voči žalovanému náhradu trov konania v plnom rozsahu. Namietal, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že po vydaní uznesenia Okresného súdu Nitra zo dňa 28. 06. 2016 č. k. 16C/94/2016-121 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre zo dňa 29. 11. 2017 č. k. 24Co/58/2017-219 a po čiastočnom späťvzatí zo dňa 13. 02. 2017 sa podanou žalobou domáhal zaplata zväčšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 19.002,36 eura z dôvodu, že následkom pracovného úrazu došlo u neho k podstatnej degradácii kvality života a zníženiu jeho spoločenského uplatnenia, a teda došlo k naplneniu dôvodov hodných osobitného zreteľa pre priznanie uvedeného zväčšenia náhrady. Mal za to, že pre rozhodnutie o náhrade trov konania neboli naplnené výnimočné dôvody v zmysle ustanovenia § 257 CSP. V tejto súvislosti uviedol, že o nároku podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. rozhoduje súd, čo jasne deklaroval aj poverený zástupca žalovaného na pojednávaní. Poverený zástupca žalovaného síce nárok na zväčšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia nečinil sporným, zároveň však zaujal jasné stanovisko, že vzhľadom na znenie ustanovenia § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. bude plniť tento nárok až na základe súdneho rozhodnutia. Podanie žaloby tak bolo nevyhnutné na to, aby sa mohol domôcť svojho nároku. Podľa jeho názoru, postoj žalovaného, ktorý nečinil nárok sporným a k priebehu konania pristupoval konštruktívne, bude zohľadnený v tom smere, že vďaka tomuto postoju nemuselo byť vykonávané rozsiahle dokazovanie a nenavýšili sa trovy konania na strane žalobcu. V prípade záväzku žalovaného nahradí mu náhradu trov konania tak žalovaný znáša náhradu trov konania len v minimálnej miere, ktorá bola nevyhnutná na uplatnenie nároku žalobcu na súde a na rozhodnutie súdu prvej inštancie o tomto nároku. Použitie ustanovenia § 257 CSP považoval za nedôvodné, vzhľadom na nepomer medzi jeho postavením ako žalobcu a žalovaného. V dôsledku pracovného úrazu sa stal doživotným invalidom a stratil schopnosť vlastným pričinením vykonávať zárobkovú činnosť a zarábať si tak na živobytie. Doživotne bude odkázaný na sociálnu podporu, ktorá má limitovaný rozsah. Naproti tomu, žalovaný je inštitúciou napojenou na štátny rozpočet, ktorá navyše čerpá prostriedky z výberu poistného určeného okrem iného aj na účel úhrady samotných úrazových dávok, ako i režijných nákladov (vrátane vedenia súdneho konania) s tým spojených. V súvislosti s aplikáciou ustanovenia § 257 CSP poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre zo dňa 29. 06. 2017 sp. zn. 9Co/138/2017 a rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 31. 05. 2017 sp. zn. 12Co/135/2017.

3. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že pôvodne sa žalobca domáhal voči nemu zaplata sumy až 70.134,80 eura, pričom žalobca žiadal súd, aby priznal základnú náhradu za SSU (z oveľa vyššieho počtu bodov, ktoré hodnotil ortopéd, oproti znaleckému posudku, objednaného Sociálnou poisťovňou v konaní pred Sociálnou poisťovňou ako príslušnou inštitúciou na rozhodovanie o uvedenom základnom nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, pričom Sociálnou poisťovňou objednaný znalec po viacerých nesprávnych lekárskejších posudkoch vypracovaných lekárom ortopédom, na požiadanie žalobcu), túto základnú náhradu za SSU nemal vôbec uplatniť v súdnom konaní, pretože súdy nemali kompetenciu rozhodovať o základnom nároku na náhradu za SSU ako o dávke úrazového poistenia. Žalobca podľa jeho názoru neopodstatnene uplatňoval i úroky z omeškania zo základnej náhrady za SSU, keďže súdy nemali kompetenciu rozhodovať ani o úrokoch z omeškania ako o príslušenstve základného nároku na náhradu za SSU. Rovnako žalobca z pôvodne žalovanej i základnej náhrady za SSU žiadal priznať oveľa vyššiu sumu mimoriadneho zväčšenia náhrady za SSU, ktorú vypočítal ako 50% zväčšenia zo základnej náhrady za SSU. V prepočte tak súd priznal 27% z toho, čo pôvodne žalobca žiadal. Mal za to, že žalobca si mimoriadne zväčšenie náhrady za SSU uplatnil na súde predčasne, pričom nevyužil možnosť uzatvoriť s ním ako žalovaným dohodu o vyrovnaní podľa § 6 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. Poukázal, že návrh na uzatvorenie takejto dohody bol síce Sociálnej poisťovni doručený dňa 26. 03. 2015 (najskôr Sociálnej poisťovni, pobočka Levice, následne dňa 31. 03. 2015 Sociálnej poisťovni, pobočka Nitra), v tom čase však Sociálna poisťovňa nemohla uzatvoriť takúto dohodu so žalobcom (poškodeným), pretože v tom čase nemohla vydať rozhodnutie ani o základnom

nároku na náhradu za SSU, z ktorého možno až zistiť a uzatvoriť dohodu o vyrovnaní, keďže v konaní bolo stále zisťované správne bodové ohodnotenie za SSU, z ktorého bolo možné následne ustáliť, zistiť, priznať a vyplatiť výšku základného nároku na náhradu za SSU až po presne zistenom skutkovom stave správneho počtu bodového ohodnotenia SSU žalobcu, čo sa stalo až doručením objednaného znaleckého posudku a následne po právoplatnom rozhodnutí Sociálnej poisťovne o základnom nároku za náhradu za SSU. O tejto skutočnosti bol žalobca, ako i jeho právny zástupca podrobne informovaný listom Sociálnej poisťovne, ústredie Bratislava, č. 42023-2/2015-BA z 23. júna 2015. I napriek tomuto poučeniu si žalobca svoj nárok uplatnil aj na súde, aby súd rozhodol tak o základnej náhrade za SSU, ako i o mimoriadnom zvýšení náhrady za SSU podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. Zdôraznil, že ak by návrh o mimoriadne zvýšení náhrady za SSU žalobcom nebol podaný na súd, Sociálna poisťovňa by pokračovala v konaní (v Sociálnej poisťovni) o uplatnenom nároku o uzatvorení dohody o vyrovnaní (o zvýšení) podľa § 6 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. Mal za to, že v danom prípade boli splnené podmienky na nepriznanie náhrady trov konania úspešnej strane podľa § 257 CSP, keďže súd prvej inštancie prihliadol aj k okolnostiam, ktoré viedli k uplatneniu práva na súde (predčasne a nemusel byť na súde ani uplatnený nárok o mimoriadne zvýšení náhrady za SSU podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. a nárok na základnú náhradu za SSU a úroky z omeškania z neho už vôbec nemal byť uplatnený na súde), ako i k správaniu strán pred a po podaní žaloby. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania považoval za správny, vychádzajúci zo správneho právneho posúdenia veci. Z uvedených dôvodov žiadal rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny potvrdiť.

4. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací v zmysle ustanovenia § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania je potrebné podľa § 388 CSP zmeniť, keďže neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

5. Odvolací súd preskúmaním spisového materiálu zistil, že žalobca sa pôvodne podanou žalobou, doručenou súdu prvej inštancie dňa 27. 07. 2015, domáhal voči žalovanému zaplata sumy 46.756,30 eura s 5,05% ročným úrokom z omeškania od 19. 04. 2015 do zaplata titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a sumy 23.378,20 eura titulom mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia, ako i náhrady trov konania. Rozsudkom Okresného súdu Nitra zo dňa 11. 07. 2012 č. k. 17C/157/2008-429 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre zo dňa 24. 04. 2013 č. k. 25Co/19/2013-470 bola určená zodpovednosť žalovaného (Liaharenský podnik Nitra, a. s.) za škodu pri pracovnom úraze žalobcu zo dňa 24. 08. 2005 v rozsahu 100%. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 28. 06. 2016 č. k. 16C/95/2016-121 zastavil konanie v časti o zaplata náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia z dôvodu nedostatku právomoci, o trovách konania rozhodol tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania a konanie v časti o zaplata náhrady za mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia prerušil do právoplatného skončenia konania o nároku žalobcu na sťaženie spoločenského uplatnenia, ktoré prebieha v Sociálnej poisťovni, pobočka Nitra pod č. 995-61/2016-NR. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca odvolanie. Sociálna poisťovňa, pobočka Nitra rozhodnutím zo dňa 06. 06. 2016 č. 995-60/2016-NR určila, že žalobca má nárok na náhradu za bolesť v dôsledku pracovného úrazu zo dňa 24. 08. 2005 v sume 13.589,60 eura a rozhodnutím zo dňa 27. 10. 2016 č. 995-75-2016-NR určila, že žalobca má nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku pracovného úrazu zo dňa 24. 08. 2005 v sume 38.004,72 eura. Žalobca písomným podaním, doručeným súdu prvej inštancie dňa 15. 02. 2017 vzal svoju žalobu v časti sumy 46.756,30 eura a v časti rozdielu zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 4.375,84 eura späť. Zároveň žiadal, aby súd uložil žalovanému povinnosť zaplatať mu 5,05% ročný úrok z omeškania od 19. 04. 2015 vyčíslený v sume 3.070,78 eura, zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 19.002,36 eura a trovy právneho zastúpenia v rozsahu 100%. Žalovaný vo svojom vyjadrení zo dňa 26. 09. 2017 k čiastočnému späťvzatiu žaloby žalobcom uviedol, že s čiastočným späťvzatím žaloby žalobcom ohľadne sumy 46.756,30 eura nesúhlasí, keďže k plneniu došlo na základe rozhodnutia jeho pobočky, ktorá rozhodla v rámci zákonom zverenej kompetencie. S čiastočným späťvzatím žaloby žalobcom ohľadne sumy 4.375,84 eura ako rozdielu medzi pôvodne navrhovaným mimoriadnym zvýšením náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 23.378,20 eura a teraz uplatňovaným mimoriadnym zvýšením náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 19.002,36 eura vyjadril súhlas. Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 29. 11. 2017 č. k. 25Co/58/2017, právoplatným dňa 23. 01. 2018, uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia zrušil

a konanie v tejto časti zastavil a po právoplatnosti uznesenia vec v tejto časti postúpil Sociálnej poisťovni, pobočka Nitra, Slančíkovej 3. O trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. Výrokom IV. uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutej časti týkajúcej sa prerušenia konania o zaplatenie náhrady za mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zo dňa 26. apríla 2019 č. k. 16C/95/2016-297 konanie v časti o mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 4.375,84 eura zastavil, žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 19.002,36 eura a žalobcovi voči žalovanému nepriznal náhradu trov konania. Z dôvodu odvolania žalobcu je predmetom preskúmania odvolacím súdom výrok o náhrade trov konania, ktorým súd prvej inštancie žalobcovi voči žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

6. Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

7. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

8. Podľa § 251 CSP trovy konania sú všetky preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

9. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

10. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

11. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

12. Náhrada trov konania plní vo vzťahu k sporovým stranám tri základné funkcie. Predovšetkým ide o funkciu kompenzačnú, ktorá vyplýva už zo skutočnosti, že trovy konania sa strane nahrádzajú. Ide o prejav tradičného princípu, podľa ktorého tomu, kto je v práve, nemôže byť vedenie sporu na škodu. Súčasne možno pri náhrade trov konania vnímať aj prvky preventívnej funkcie, keďže nevyhnutnosť vzniku trov každého sporového konania do určitej miery preventívne pôsobí proti svojvoľnému a šikanóznemu uplatňovaniu alebo bráneniu domnelých subjektívnych práv na súde. Za trovy konania môžu byť považované iba také výdavky, ktoré sú preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené, ak vznikli v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Medzi konkrétnym výdavkom a legitímnym procesným cieľom musí byť priamy vzťah odôvodnenosti, tzn. výdavok bol vyvolaný a následne vynaložený z dôvodu, ktorý možno objektívne považovať za nevyhnutnosť alebo za všeobecne akceptovateľnú potrebu v súvislosti s vedením sporu.

13. Vychádzajúc z dikcie zákona § 255 CSP, je zrejmé, že občianskoprávne (sporové) konanie je ovládané zásadou zodpovednosti za výsledok konania, podľa ktorej účastník, ktorý mal v sporovom konaní plný úspech, má právo na náhradu všetkých trov konania vynaložených na účelne uplatňovanie alebo bránenie svojho práva. Podstata povinnosti hradiť trovy konania spočíva v tom, že súd zaviaže jednu stranu konania nahradiť druhej strane konania (protistrane) buď celkom, alebo sčasti trovy konania, ktoré v priebehu konania táto druhá strana už zaplatila. Zásada úspechu v spore sa premieta v ustanovení § 255 CSP ako základné kritérium priznania náhrady trov konania, pričom úspech vo veci súd vždy skúma, čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Zásada úspechu vo veci sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli. Procesný úspech sa určuje vo vzťahu k predmetu sporu úspechom v spore, pričom plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej.

14. Civilný sporový poriadok už aktuálne neobsahuje ustanovenie obdobné ustanoveniu § 142 ods. 3 OSP, ktoré umožňovalo priznať plnú náhradu trov konania, ak mal účastník neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo, ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu. V takom prípade sa základná sadzba tarifnej odmeny vypočítala z výšky súdom priznaného

plnenia. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty (§ 142 ods. 1, 2 a 3 OSP), ale len dve (§ 255 ods. 1, 2 CSP). Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP (pomer úspechu). Zásadu úspechu vo veci je však potrebné uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce.

15. Istú výnimku od zásady zodpovednosti za výsledok (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP) predstavuje ustanovenie § 257 CSP, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Použitie tohto ustanovenia je odôvodnené tým, že prísna aplikácia ustanovení o náhrade trov konania by mohla v konkrétnych prípadoch viesť k nežiaducim tvrdom. Zákon preto stanovuje všeobecné podmienky, za ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k zmierneniu dôsledkov právnych noriem upravujúcich platenie a náhradu trov konania. Toto zákonné ustanovenie dopadá na tú stranu, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania. Predpokladom jeho použitia je existencia dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov inak úspešnej strane. Úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať preto z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci a rozhodnutie musí byť aj náležite odôvodnené.

16. Pri skúmaní existencie podmienok hodných osobitného zreteľa je významným z hľadiska aplikácie § 257 CSP nielen charakter konania alebo charakter procesnej situácie, ale i okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku na súde, postoj strán v konaní, pričom je potrebné prihliadať k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých strán. Je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale treba zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia na majetkové pomery oprávnenej strany. Vo všeobecnosti možno povedať, že vždy treba zvažovať okolnosti konkrétneho prípadu, a to nielen okolnosti spočívajúce vo veci, ale i okolnosti na strane strán, a to nielen toho, v koho prospech má byť toto ustanovenie použité, ale aj na strane toho, komu inak patriaci nárok nie je priznaný, či totiž možno od neho spravodlivo požadovať, aby trovy konania znášal bez nároku na ich náhradu, keď mal v konaní úspech.

17. Ustanovenie § 255 ods. 1 CSP vyjadruje povinnosť súdu priznať účastníkovi konania, ktorý mal vo veci plný úspech, plnú náhradu účelne vynaložených trov konania voči účastníkovi, ktorý nemal vo veci úspech. Úspech v konaní treba chápať v závislosti od výsledku súdneho sporu, pričom pod úspechom treba rozumieť úspech v zmysle procesného výsledku. Plný úspech na strane odporcu je stav, pri ktorom súd návrh v celom rozsahu zamietne. Povinnosť priznať náhradu (účelne) vynaložených trov konania v plnom rozsahu úspešnému účastníkovi platí za predpokladu, že súd nevyužije možnosť rozhodnúť v súlade s ustanovením § 257 CSP (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17. 10. 2011 sp. zn. 7 Cdo 129/2011).

18. Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu, napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že v danom prípade nie je daný dôvod hodný osobitného zreteľa, ktorý odôvodňuje aplikáciu ustanovenia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov tohto konania. V danom prípade odvolací súd vychádzal z toho, že žalobca sa svojou žalobou domáhal voči žalovanému zaplata sumy 23.378,20 eura titulom mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia. Výška požadovaného plnenia zo strany žalobcu nesporné závisela od úvahy súdu, ktorú nemohol žalobca nijako predvídať, pretože to objektívne nie je možné. Výška nároku na sťaženie spoločenského uplatnenia bola rozhodnutím Sociálnej poisťovne zo dňa 27. 10. 2016 č. 995-75-2016-NR určená na sumu 38.004,72 eura, z ktorej sumy 50% zvýšenie predstavuje sumu 19.002,36 eura, ktorú sumu aj následne súd prvej inštancie priznal žalobcovi. Samotná skutočnosť, že žalobca v podanej žalobe žiadal od žalovaného zaplata sumy 23.378,20 eura titulom mimoriadneho zvýšenia sťaženia spoločenského uplatnenia a napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie konanie v časti o mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 4.375,84 eura (ako rozdielu žalobou uplatnenej sumy a 50% zo sumy priznanej rozhodnutím Sociálnej poisťovne) zastavil pre späťvzatie žaloby žalobcom v tejto časti, nič nemení na konštatácii odvolacieho súdu o potrebe rozhodovania o náhrade trov konania za použitia ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. Ako už bolo vyššie uvedené, zásadu úspechu vo veci (§ 255 CSP)

treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. Nárok na plnú náhradu trov konania sa však priznáva iba z prisúdenej sumy (nie zo žalovanej sumy). Priznanie náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci v zmysle ustanovenia § 255 CSP, keďže úspech vo veci závislej od úvahy súdu sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku. Otázka výšky požadovaného plnenia zo strany žalobcu závisela od úvahy súdu, a teda žalobca bol plne procesne úspešný, čo do základu sporu. V danom prípade nie je možné žalobcu zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu. V zmysle ustanovenia § 255 CSP žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania iba z prisúdenej sumy 19.002,36 eura, avšak v plnej výške. Pri skúmaní možnosti aplikácie ustanovenia § 257 CSP v danej veci odvolací súd dospel k záveru, že pre aplikáciu tohto ustanovenia nie sú dôvody. V tomto smere dôvody uvádzané súdom prvej inštancie ohľadne skoršieho uplatnenia nároku žalobcu ako bolo rozhodnuté o základnom nároku, ako i postoja žalovaného v priebehu súdneho konania neobstoja. Tým, že si žalobca mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia uplatnil zároveň s nárokom na sťaženie spoločenského uplatnenia, zabezpečil, že si toto svoje právo uplatnil na súde včas, aj keď o základe nároku, od ktorého sa právo žalobcu odvodzovalo, mala rozhodovať Sociálna poisťovňa, ktorej bola táto vec aj postúpená. I keď žalovaný v priebehu konania výšku žalobcom požadovaného nároku nerozporoval, v zmysle citovaného ustanovenia, žalovaný pristúpil k plneniu nároku žalobcu až na základe súdneho rozhodnutia. Rovnako odvolací súd nevzhladol dôvody hodné osobitného zreteľa ani v neprimeranosti náhrady trov konania vo vzťahu k žalovanému a v skutočnosti, že nepriznanie náhrady trov konania ho neovplyvní negatívnym spôsobom. V tomto smere odvolací súd poukazuje, že výklad splnenia podmienok podľa § 257 CSP ponecháva zákon na súdnej praxi, čo však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 MCdo 17/2009, sp. zn. 3 MCdo 46/2012) ustanovenie § 257 nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ustanovenie § 257 CSP preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Strane, ktorá mala vo veci úspech, nemožno nepriznať náhradu trov podľa výnimočného ustanovenia len na základe všeobecného záveru hodnotiaceho dopad rozhodnutia o určitom druhu nárokov. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania, ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovôle zo strany súdu. Toto ustanovenie je výrazom skutočnosti, že tam, kde zákon nemôže byť natoľko kazuistický, aby postihol celú rozmanitosť života, právo sa dotvára sudcovským výkladom v medziach ustanovených všeobecnými podmienkami uvedenými v zákone, za splnenia ktorých môže dôjsť rozhodnutím súdu k inému záveru o náhrade trov konania, než by plynul z použitia všeobecných zásad náhrady trov konania. Civilný sporový poriadok vyžaduje pre realizáciu tohto sudcovského moderačného práva, aby v danom prípade išlo o výnimočné okolnosti a dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré však v prejednávanej veci splnené neboli.

19. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku týkajúcom sa náhrady trov konania podľa § 388 CSP zmenil a rozhodol, že žalobcovi sa priznáva náhrada trov konania vo výške 100% z prisúdenej sumy.

20. Odvolací súd v zmysle ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol tak, že nakoľko žalobca bol v odvolacom konaní úspešný, priznal mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. Pre použitie ustanovenia § 257 CSP odvolací súd nevidel dôvody. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

Toto rozhodnutie bolo v senáte prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).